

Omzendbrief met betrekking tot noodslachtingen van als landbouwhuisdier gehouden hoefdieren

Referentie	PCCB/S3/952588	Datum	20/07/2021
Huidige versie	3.0	Van toepassing vanaf	Publicatie datum
Trefwoorden	Noodslachtingen, slachthuizen, als landbouwhuisdier gehouden hoefdieren.		

Opgesteld door	Goedgekeurd door
Tom Van Vooren, adviseur	Jean-François Heymans, directeur-generaal

1. Doel

Deze omzendbrief heeft als doel de reglementaire vereisten toe te lichten m.b.t. noodslachtingen van als landbouwhuisdier gehouden hoefdieren.

2. Toepassingsgebied

Noodslachtingen van als landbouwhuisdier gehouden hoefdieren.

3. Referenties

3.1. Wetgeving

Verordening (EG) nr. 853/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 houdende vaststelling van specifieke hygiënevoorschriften voor levensmiddelen van dierlijke oorsprong

Verordening (EU) 2017/625 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2017 betreffende officiële controles en andere officiële activiteiten die worden uitgevoerd om de toepassing van de levensmiddelen- en diervoederwetgeving en van de voorschriften inzake diergezondheid, dierenwelzijn, plantgezondheid en gewasbeschermingsmiddelen te waarborgen, tot wijziging van de Verordeningen (EG) nr. 999/2001, (EG) nr. 396/2005, (EG) nr. 1069/2009, (EG) nr. 1107/2009, (EU) nr. 1151/2012, (EU) nr. 652/2014, (EU) 2016/429 en (EU) 2016/2031 van het Europees Parlement en de Raad, de Verordeningen (EG) nr. 1/2005 en (EG) nr. 1099/2009 van de Raad en de Richtlijnen 98/58/EG, 1999/74/EG, 2007/43/EG, 2008/119/EG en 2008/120/EG van de Raad, en tot intrekking van de Verordeningen (EG) nr. 854/2004 en (EG) nr. 882/2004 van het Europees Parlement en de Raad, de Richtlijnen 89/608/EEG, 89/662/EEG, 90/425/EEG, 91/496/EEG, 96/23/EG, 96/93/EG en 97/78/EG van de Raad en Besluit 92/438/EEG van de Raad

Gedelegeerde Verordening (EU) 2019/624 van de Commissie van 8 februari 2019 betreffende specifieke voorschriften voor de uitvoering van officiële controles van de productie van vlees en voor de productie- en de heruitzettingsgebieden van levende tweekleppige weekdieren overeenkomstig Verordening (EU) 2017/625 van het Europees Parlement en de Raad

Uitvoeringsverordening (EU) 2019/627 van de Commissie van 15 maart 2019 tot vaststelling van eenvormige praktische regelingen voor de uitvoering van officiële controles van voor menselijke consumptie bestemde producten van dierlijke oorsprong overeenkomstig Verordening (EU) 2017/625 van het Europees Parlement en de Raad en tot wijziging van Verordening (EG) nr. 2074/2005 van de Commissie wat officiële controles betreft

Uitvoeringsverordening (EU) 2020/2235 van de Commissie van 16 december 2020 tot vaststelling van bepalingen ter uitvoering van de Verordeningen (EU) 2016/429 en (EU) 2017/625 van het Europees Parlement en de Raad wat betreft modellen van diergezondheidscertificaten, modellen van officiële certificaten en modellen van diergezondheids-/officiële certificaten, voor de binnenkomst in de Unie en verplaatsingen binnen de Unie van zendingen van bepaalde categorieën dieren en goederen, en officiële certificering met betrekking tot dergelijke certificaten en tot intrekking van Verordening (EG) nr. 599/2004, Uitvoeringsverordeningen (EU) nr. 636/2014 en (EU) 2019/628, Richtlijn 98/68/EG en de Beschikkingen 2000/572/EG, 2003/779/EG en 2007/240/EG

Koninklijk besluit van 15 februari 1995 houdende bijzondere maatregelen van epidemiologisch toezicht op en preventie van aangifteplichtige varkensziekten

Koninklijk besluit van 22 december 2005 tot vaststelling van aanvullende maatregelen voor de organisatie van de officiële controles van voor menselijke consumptie bestemde producten van dierlijke oorsprong

Koninklijk besluit van 30 november 2015 betreffende de hygiëne van levensmiddelen van dierlijke oorsprong

3.2. Andere

/

4. Definities en afkortingen

FAVV : Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen

5. Noodslachtingen

Verordening (EG) nr. 853/2004 legt de regels vast op het vlak van de noodslachtingen.

Het Koninklijk besluit van 15 februari 1995 legt specifieke bepalingen vast met betrekking tot varkens.

5.1. Wat zijn noodslachtingen?

Verordening (EG) nr. 853/2004 omschrijft noodslachtingen als het **slachten** (buiten een slachthuis) **van voor het overige gezonde dieren die een ongeval hebben gehad en daardoor om welzijnsredenen niet levend naar het slachthuis kunnen worden vervoerd** (bijlage III, sectie I, hoofdstuk VI).

In alle andere gevallen waarin een dier buiten het slachthuis is gedood, mag dit dier niet in de handel worden gebracht en niet terechtkomen in de voedselketen.

Om als een noodslachting te kunnen worden beschouwd, dient bijgevolg **gelijktijdig** voldaan te zijn aan de volgende drie voorwaarden:

1. **het dier moet een ongeval hebben gehad.**

Een ongeval is een plotse, onvoorziene of onverwachte gebeurtenis die schade of letsel veroorzaakt bij het dier. Een ongeval vereist meestal onmiddellijke actie van degene die het dier onder zijn hoede heeft.

2. **het dier moet gezond zijn op het ogenblik van het ongeval.**

Het dier:

- mag niet lijden aan of ervan verdacht worden te lijden aan een ziekte;
- moet vrij zijn van geneesmiddelenresiduen. Wachttijden dienen gerespecteerd te worden.

3. **het dier is om welzijnsredenen niet geschikt voor transport** en kan/mag dus niet levend naar het slachthuis worden vervoerd.

Bijvoorbeeld: een dier met één of meerdere gebroken ledematen, verlamingsverschijnselen, grote verwondingen, ...

Komen dus niet in aanmerking:

1. buiten het slachthuis gedode en verbloede dieren die ziek zijn,
2. buiten het slachthuis geslachte dieren omdat ze een dreigend gevaar opleveren voor personen of goederen,
3. geslachte dieren zonder voorafgaande noodzakelijke slachtinsaangifte,
4. geslachte dieren zonder voorafgaand verplichte ante-mortemkeuring,
5. geslachte dieren die buiten een slachthuis zijn geslacht zonder te zijn onderworpen aan de verplichte keuring.

Hieronder worden, bij wijze van voorbeeld, een aantal gevallen opgesomd waarbij het dier niet in aanmerking komt voor een noodslachting:

- een dier dat is gestorven (ook als dit ten gevolge van een ongeval zou zijn, bv. een dier dat zichzelf verhangen heeft in de stal);
- een ziek dier dat bv. lijdt aan baarmoederontsteking, longontsteking, buikvliesontsteking, gewrichtsontsteking, infecties, darmobstructie, moeilijke ademhaling, liesbreuk, lebmaagdilatatatie, hartfalen, prolaps van de baarmoeder, vermoedelijke TSE, ... of enige andere aandoening die kan doen twijfelen aan de geschiktheid voor menselijke consumptie van het vlees, zelfs als het dier toevallig ook een poot breekt. Koortsigheid alleen al volstaat om het betrokken dier uit te sluiten van de noodslachtprocedure!
- een sterk vermagerd dier, want dat wordt geacht ziek te zijn;
- een dier dat is behandeld met antibiotica of andere geneesmiddelen en zich nog in de wachtermijn bevindt.

Al deze dieren zijn na hun dood (al of niet door afmaking) onherroepelijk bestemd voor destructie. De eigenaar of houder mag of moet ze eventueel om welzijnsredenen (laten/doen) afmaken, maar mag ze na afmaking niet (laten/doen) overbrengen naar het slachthuis. Trouwens de slachthuisexploitant mag in deze omstandigheden de geslachte dieren zelfs niet aanvaarden in zijn slachthuis. Zowel de veehouder als de slachthuisexploitant zijn immers via hun activiteit en inbreng mede verantwoordelijk voor de veiligheid van de voedselketen.

Eens de veehouder tot het besluit komt dat de voorwaarden voor noodslachting vervuld zijn, kan hij de noodslachtprocedure opstarten, met inachtnaam van de onderstaande voorwaarden.

5.2. Verplichtingen bij uitvoeren noodslachtprocedure

5.2.1. Antemortemkeuring

Alvorens het dier wordt geslacht, dient een erkende dierenarts een antemortemkeuring van het dier te verrichten. Een dier dat dus niet levend is onderzocht door een dierenarts is uitgesloten voor de procedure van noodslachting. De bijgeroepen dierenarts zal oordelen of een noodslachting aangewezen, nodig of aanvaardbaar is. Hij houdt rekening met de 3 voorwaarden en met zijn conclusie wat betreft de potentiële mogelijkheid om het vlees afkomstig van dat dier toe te laten in de voedselketen (de officiële dierenarts zal zich daarover ook moeten uitspreken bij zijn post-mortemkeuring in het slachthuis).

5.2.2. Het dier dient **bedwelmd te worden voordat het wordt geslacht en verbloed**

Levende dieren kunnen dus nooit als “noodslachting” naar het slachthuis worden gestuurd.

5.2.3. Transport naar het slachthuis

Het geslachte en verbloede dier dient zonder nodeloos uitstel en onder hygiënische omstandigheden naar het slachthuis te worden vervoerd. Tevens dient er rekening mee gehouden te worden dat de verordening (EG) nr. 853/2004 oplegt dat alle dieren schoon moeten zijn bij aanvoer in het slachthuis. De dierenarts kan/moet in voorkomend geval de slachting van vuile dieren weigeren.

De maag en de darmen mogen bij noodslachting ter plaatse onder toezicht van de dierenarts worden verwijderd, evenwel zonder verdere uitslaching. Verwijderde ingewanden moeten het geslachte dier naar het slachthuis vergezellen, en worden aangeduid als afkomstig van het dier dat naar het slachthuis is gebracht.

Indien er tussen de slacht en de aankomst bij het slachthuis meer dan twee uur verstrijkt, moet het dier gekoeld worden, tenzij de weersomstandigheden een actieve koeling overbodig maken (omgevingstemperatuur van maximaal 4°C).

Indien het dier bij aankomst in het slachthuis niet onmiddellijk of niet minstens binnen twee uur na het slachten op het bedrijf van herkomst wordt uitgeslacht, dient daar eveneens de koeling toegepast of voortgezet te worden. Alle delen van het geslachte dier moeten ter keuring aangeboden worden (bv. peritoneum en buikvet mogen niet verwijderd worden om de negatieve effecten van een laattijdige evisceratie of van peritonitis te verdoezelen).

5.2.4. Documenten – verklaringen

Naast de identificatiedocumenten en eventueel andere verplichte documenten, dienen de in nood geslachte dieren bij hun transport naar het slachthuis vergezeld te gaan van een **verklaring van de veehouder én een verklaring van de dierenarts die de ante-mortemkeuring deed**.

De verordening bepaalt het volgende:

“Een verklaring van de exploitant van het levensmiddelenbedrijf die het dier heeft gefokt, waarin de identiteit van het dier, de toegediende geneesmiddelen voor diergeneeskundig gebruik of andere

behandelingen die het dier heeft ondergaan, de data van toediening of behandeling en wachttijden zijn vermeld, dient het naar het slachthuis gebrachte geslachte dier te vergezellen.

Een verklaring van de dierenarts waarin het gunstige resultaat van de antemortemkeuring, de datum en het tijdstip van en de reden voor de noodslachting, naast de aard van de door de dierenarts op het dier toegepaste behandeling zijn vermeld, dient het naar het slachthuis gebrachte geslachte dier te vergezellen.”

De vervoersdocumenten, met de verklaringen van de veehouder en de dierenarts, zijn voor deze laatste verkrijgbaar bij “Dierengezondheidszorg Vlaanderen” (DGZ) vzw (www.dgz.be) en “Association Régionale de Santé et d'Identification Animales » (Arsia) asbl (www.arsia.be) en zijn in overeenstemming met het model voorzien in de Uitvoeringsverordening (EU) 2020/2235, bijlage IV, hoofdstuk V. De dierenarts stelt het vervoersdocument ter beschikking van de veehouder die hem ter beoordeling van het tot noodslachting bestemde dier heeft geroepen zodat deze het deel van het document dat op hem betrekking heeft, kan invullen en ondertekenen. Slechts nadat de veehouder “zijn deel” heeft ingevuld en de dierenarts (voor zover hij dit kan nagaan) heeft vastgesteld dat de aangebrachte gegevens waarheidsgetrouw zijn, vult de dierenarts het voor hem bestemde luik in, ondertekent het en stelt het als vervoerdocument ter beschikking van de veehouder.

De documenten moeten duidelijk leesbaar, bij voorkeur in drukletters, ingevuld worden. De nodige aandacht dient besteed te worden aan het volledig invullen van de verklaringen.

De vermelding van de toegediende geneesmiddelen in luik A (verklaring van de veehouder) en luik B (verklaring van de erkende dierenarts) van het vervoersdocument heeft betrekking op de geneesmiddelen die de laatste 2 maanden werden toegediend. De bijgeroepen dierenarts dient effectief in de registers van de veehouderij na te kijken welke geneesmiddelen in deze periode werden toegediend.

Door de veehouder dient voedselketeninformatie (VKI) te worden bezorgd aan het slachthuis. Voor een deel bestaat er een overlapping van de gegevens die de exploitant dient te bezorgen in het kader van een noodslachting enerzijds en van de VKI anderzijds, met name de gegevens m.b.t. het geneesmiddelengebruik. Daarom mag de veehouder, in voorkomend geval, voor de toegediende geneesmiddelen op het noodslachtingsdocument verwijzen naar de VKI die het dier vergezelt.

Om een correcte ante-mortemkeuring te kunnen uitvoeren, legt de verordening (EG) nr. 853/2004 ook op om de reden van de noodslachting steeds zorgvuldig op te geven. De bijgeroepen dierenarts heeft in deze materie meer verantwoordelijkheid op te nemen dan alleen maar zijn cliënt ter wille te zijn. De dierenarts besluit inderdaad tot het uitvoeren van een noodslachting en vermeldt zijn/haar vaststellingen en beweegredenen daartoe in het luik B (verklaring van de erkende dierenarts).

Let op: de verklaring is ondertekend door de erkende dierenarts als natuurlijk persoon. Zijn voornaam en naam moeten vermeld worden.

5.2.5. Keuring en bestemming van het vlees

Opdat de keuring snel kan plaatsvinden, moet de slachthuisexploitant die ermee instemt om het karkas van een in nood geslacht dier te ontvangen in zijn inrichting de officiële dierenarts daar diezelfde dag vóór 14 uur van op de hoogte brengen of, indien de noodslachting later heeft plaatsgevonden, de volgende werkdag vóór 10 uur.

Vlees voortkomend van noodslachtingen wordt in het slachthuis aan een bijzondere procedure onderworpen (observatie, laboratoriumanalyses). Eventueel kan de keurder specifieke eisen

opleggen over de gebruiksbestemming van het vlees (bv. alleen voor aanmaak van verhitte vleesproducten).

Het vlees dat voortkomt van een noodslachting en dat geschikt wordt bevonden voor menselijke consumptie dient te worden voorzien van met het ovale “klassieke” gezondheidsmerk en mag worden toelaten tot het intracommunautaire handelsverkeer.

6. Bijlagen

/

7. Overzicht van de revisies

Overzicht van de revisies van de omzendbrief		
Versie	Van toepassing vanaf	Reden en omvang van de revisie
1.0	07/11/2012	-
2.0	01/06/2014	Inwerkingtreding van verordening (EU) nr. 218/2014: art. 1, 2) en art. 2, (1).
3.0	Publicatiedatum	Update en nieuwe regelgeving